

Subject card

Subject name and code	Roman roots of modern family law in the light of evolutionary psychology - lecture, PG_00146505						
Field of study	Law						
Date of commencement of studies	October 2021	Academic year of realisation of subject			2024/2025		
Education level	uniform Master's studies	Subject group			Optional subject group		
Mode of study	part-time studies	Mode of delivery			at the university		
Year of study	4	Language of instruction			Polish Polish		
Semester of study	8	ECTS credits			4.0		
Learning profile	academic	Assessment form			exam		
Conducting unit	Division of Roman Law -> Department of Civil Law -> Faculty of Law and Administration -> Rector						
Name and surname of lecturer (lecturers)	Subject supervisor		dr hab. Jacek Wiewiorowski				
	Teachers						
Lesson types	Lesson type	Lecture	Tutorial	Laboratory	Project	Seminar	SUM
	Number of study hours	15.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15
	E-learning hours included: 0.0						
	Additional information: Możliwe jest prowadzenie części zajęć w formie online (Ms Teams) - w sytuacjach awaryjnych						
Learning activity and number of study hours	Learning activity	Participation in didactic classes included in study plan	Participation in consultation hours	Self-study	SUM		
	Number of study hours	15	0.0	85.0	100		
Subject objectives	Celem kształcenia jest uzyskanie podstawowej wiedzy w zakresie oddziaływania tradycji rzymskiej na instytucje europejskiego prawa rodzinnego oraz na temat ich korzeni, w tym wynikających z ustaleń psychologii ewolucyjnej. Przedmiot ma służyć kształtowaniu postawy otwartości wobec konieczności wykorzystywania dorobku innych nauk społecznych oraz przyrodniczych w prawoznawstwie.						

Learning outcomes	Course outcome	Subject outcome	Method of verification
	[PRAWOJ5_UW07] He/she has the skills in understanding and analyzing social phenomena and utilizing this analysis in his/her professional work.	+	[SU3] text preparation/written work [SU4] test/exam - oral or written
	[PRAWOJ5_UW04] He/she efficiently observes and analyzes moral, ethical and legal dilemmas in professional work	+	[SU3] text preparation/written work [SU4] test/exam - oral or written
	[PRAWOJ5_UW05] He/she can observe and analyze moral, ethical and legal dilemmas in professional work	+	[SU3] text preparation/written work [SU4] test/exam - oral or written
	[PRAWOJ5_KR05] He/she prepares responsibly to his/her work; can determine priorities in work and plan work appropriately	+	[SK3] text preparation/written work [SK4] test/exam - oral or written
	[PRAWOJ5_UW06] The graduate is able to assess the usefulness of typical procedures and good practice in the implementation of tasks connected with various spheres connected with law and related fields	+	[SU3] text preparation/written work [SU4] test/exam - oral or written
	[PRAWOJ5_WG09] He/she demonstrates deepened and systematic knowledge about the processes of changes of political systems and of individual authorities, as well as the consequences of these changes	-	[SW1] oral statement/ conversation/discussion
	[PRAWOJ5_UK08] The graduate has wide skills to prepare written works connected with the work of a lawyer in Polish and foreign language	+	[SU3] text preparation/written work [SU4] test/exam - oral or written
	[PRAWOJ5_UK09] He/she demonstrates wide skills in preparing speeches in the field of law in Polish and foreign language	+	[SU4] test/exam - oral or written
	[PRAWOJ5_WG05] The graduate demonstrates systematic knowledge about the types of legal relations and the governing regularities	+	[SW4] test/exam - oral or written [SW3] text preparation/written work
	[PRAWOJ5_WG06] He/she has systematic knowledge about the man as the subject establishing social structures and principles of their operation and about the man as the individual operating in these structures	+	[SW4] test/exam - oral or written [SW3] text preparation/written work
	[PRAWOJ5_WG07] The graduate knows methods and tools, including techniques of data and information acquisition, as well as research methods appropriate for the field of study and the related disciplines	+	[SW3] text preparation/written work
	[PRAWOJ5_WG08] He/she has deepened knowledge of sources of Polish law, its changes and processes of law formation	-	[SW1] oral statement/ conversation/discussion
	[PRAWOJ5_WK13] He/she has advanced knowledge of the functioning of professional self-governments in legal professions, is familiar with the principles of judges' and prosecutors' professions, and has knowledge of the organization of the judiciary in Poland.	-	[SW1] oral statement/ conversation/discussion

Course outcome	Subject outcome	Method of verification
[PRAWOJ5_UW01] He/she has advanced skills in observation and interpretation of social phenomena, analyzes their connections with various areas, activity of legal science and the related disciplines	+	[SU3] text preparation/written work [SU4] test/exam - oral or written
[PRAWOJ5_UW02] The graduate utilizes theoretical knowledge in legal science and the connected academic disciplines to analyze and interpret complex legal issues	+	[SU3] text preparation/written work [SU4] test/exam - oral or written
[PRAWOJ5_WK10] He/she understands and knows the basic concepts and principles of industrial property protection and copyright law, as well as understands the need for proper protection of intellectual property and managing its resources	+	[SW3] text preparation/written work
[PRAWOJ5_UW03] The graduate demonstrates deepened skills of using complex theoretical points of view to analyze, interpret and plan strategies of legal activities; solves concrete problems connected with the creation, application and interpretation of legal regulations, anticipates the course of their solution and predicts the effects of planned activities	+	[SU3] text preparation/written work [SU4] test/exam - oral or written
[PRAWOJ5_KR07] The graduate is ready to take up professional challenges, takes up efforts and is persistent in the implementation of individual and group activities in the creation, application or interpretation of legal regulations and related sciences	+	[SK3] text preparation/written work [SK4] test/exam - oral or written
[PRAWOJ5_KR06] He/she behaves in ethical and professional way, follows the principles of ethics	+	[SK3] text preparation/written work [SK4] test/exam - oral or written
[PRAWOJ5_KO04] The graduate is ready to prepare own projects connected with the creation, application and interpretation of legal regulations, including projects co-financed by the European Union's funds	-	[SK1] oral statement/conversation/discussion
[PRAWOJ5_UO11] He/she can work well in a team and can coordinate the team's work when solving legal problems, interpreting legal acts, and preparing written or oral opinions on a matter.	-	[SU1] oral statement/conversation/discussion
[PRAWOJ5_UU12] He/she acquires knowledge efficiently and develops his/her professional skills using various sources (in native and foreign language) and modern technologies	+	[SU3] text preparation/written work [SU4] test/exam - oral or written
[PRAWOJ5_KK01] The graduate is deeply aware of the level of his/her knowledge and skills, and also understands the need of lifelong learning	+	[SK3] text preparation/written work [SK4] test/exam - oral or written
[PRAWOJ5_WK11] The graduate has deepened knowledge of the principles of creating and developing basic forms of individual entrepreneurship.	-	[SW1] oral statement/conversation/discussion
[PRAWOJ5_WK12] He/she has knowledge of occupational health and safety in public administration institutions	-	[SW1] oral statement/conversation/discussion

	Course outcome	Subject outcome	Method of verification
	[PRAWOJ5_KK02] He/she is aware of the necessity to widen professional competences and qualifications, to improve skills, is able to indicate the direction of own development and education independently in widened and deepened way	+	[SK3] text preparation/written work [SK4] test/exam - oral or written
	[PRAWOJ5_KO03] He/she is prepared for active participation in groups, organizations and institutions connected with law, is also able to communicate with specialists and non-specialists in the field of law	+	[SK3] text preparation/written work [SK4] test/exam - oral or written
	[PRAWOJ5_WG01] The graduate demonstrates deepened and systematic knowledge about the character of legal science, its place in the system of sciences and mutual relations.	+	[SW4] test/exam - oral or written [SW3] text preparation/written work
	[PRAWOJ5_WG02] He/she knows wide terminology and concepts in the scope of law and connected disciplines	+	[SW4] test/exam - oral or written [SW3] text preparation/written work
	[PRAWOJ5_WG03] He/she demonstrates deepened knowledge about the political system in Poland, about individual authorities with particular consideration of legislative authority and the judiciary,	-	[SW1] oral statement/ conversation/discussion
	[PRAWOJ5_WG04] He/she knows the system of Polish law, mutual connections within the system and connections of Polish law with the European Union law and international law	+	[SW4] test/exam - oral or written [SW3] text preparation/written work
Subject contents	<p>Wpływ prawa rzymskiego na europejską tradycją prawną w prawie rodzinnym</p> <p>Psychologia ewolucyjna a prawoznawstwo</p> <p>Koncepcja rodziny rzymskiej i jej ewolucja. Rodzina w tradycji europejskiej. Uwagi na temat rodziny z perspektywy psychologii ewolucyjnej</p> <p>Patria potestas i jej ewolucja; władza ojcowska i rodzicielska w europejskiej tradycji prawnej (macierzyństwo i ojcostwo, przysposobienie, stosunki między rodzicami i dziećmi). Władza rodzicielska w świetle psychologii ewolucyjnej</p> <p>Iustum matrimonium, konkubinaty i inne związki faktyczne w prawie rzymskim oraz europejskiej tradycji prawnej (pojęcia podstawowe, przesłanki małżeństwa oraz innych związków, stosunki między małżonkami, ustanie małżeństwa, dodatek: zaręczyny i majątek małżeński). Małżeństwo i związki faktyczne hetero- i homoseksualne z perspektywy psychologii ewolucyjnej</p>		
Prerequisites and co-requisites	Ukończenie kursu z zakresu prawa rodzinnego		
Assessment methods and criteria	Subject passing criteria	Passing threshold	Percentage of the final grade
	oral exam	51.0%	80.0%
	essay	51.0%	20.0%

Recommended reading	Basic literature	<p>Fragmenty dotyczące analizowanych zagadnień</p> <p>Berman, J., <i>Prawo i rewolucja. Kształtowanie się zachodniej tradycji prawnej</i>, tłum. S. Amsterdamski, Warszawa 1995.</p> <p>Buss, D. M.: <i>Psychologia ewolucyjna</i>, tłum. M. Orski, Gdańsk 2001.</p> <p>Buss, D. M., <i>Ewolucja pożądania. Jak ludzie dobierają się w pary?</i>, tłum. B. Wojcieszke, A. Nowak, Gdańsk 2003.</p> <p>Dajczak, W., Giaro, T., Longschamps de Bérier, F., <i>Prawo rzymskie. U podstaw prawa prywatnego</i>, Warszawa 2018 (3. wydanie).</p> <p>Dunbar R., <i>Anatomia miłości i zdrady. Co nauka mówi o namiętnościach człowieka?</i>, tłum. Z. Lamża, Kraków 2016.</p> <p>Kolańczyk, K., <i>Prawo rzymskie</i>, Warszawa 2021 (6. wydanie).</p> <p>Kuryłowicz, M., <i>Prawo i obyczaje w starożytnym Rzymie</i>, Lublin 1994.</p> <p>Pawłowski, B. (w rozmowie z T. Ulanowskim), <i>Nagi umysł. Dlaczego jesteśmy, jacy jesteśmy. Ludzka natura bez złudzeń</i>, Warszawa [2016].</p> <p>Sójka-Zielińska, K., <i>Historia prawa</i>, Warszawa 2015 (16. wydanie).</p> <p>Wilson, E. O., <i>Socjobiologia</i>, tłum. M. Siemieński, Poznań 2001, ss. 290-323.</p> <p>Wołodkiewicz, W., Zabłocka, M., <i>Prawo rzymskie. Instytucje</i>, Warszawa 2023 (6. wydanie).</p> <p>Załuski, W., <i>Ewolucyjna filozofia prawa</i>, Warszawa 2009.</p> <p>Słowniki:</p> <p>Berger, A., <i>Encyclopedic Dictionary of Roman Law</i>, Philadelphia 1953 https://archive.org/details/bub_gb_oR0LAAAIAAJ</p> <p>Litewski, W., <i>Słownik encyklopedyczny prawa rzymskiego</i>, Kraków 1998.</p> <p>Wołodkiewicz, W., (red.), <i>Prawo rzymskie. Słownik encyklopedyczny</i>, Warszawa 1986.</p>
---------------------	------------------	---

Supplementary literature	<p>Literatura dostępna w j. polskim.</p> <p>Baker, R., <i>Wojny plemników. Niewierność, konflikt płci oraz inne batalie łóżkowe</i>, tłum. M. Ferek, Poznań 2004.</p> <p>Budzicz, Ł., Dlaczego pojawia się miłość? Ewolucja monogamicznego systemu kojarzenia się u ludzi, "Kosmos" 60(2011), s. 333-343 http://kosmos.icm.edu.pl/PDF/2011/333.pdf.</p> <p>Buss, D. M., <i>Kiedy mężczyźni zachowują się źle. Ukryte korzenie oszust, molestowania i przemocy seksualnej</i>, tłum. A. Nowak-Młynkowska, Gdańsk 2022.</p> <p>Campbell A., <i>Jej niezależny umysł. Psychologia ewolucyjna kobiet</i>, tłum. J. Kantor-Martynuska, Kraków 2004.</p> <p>Carcopino, J., <i>Życie codzienne w Rzymie w okresie rozkwitu cesarstwa</i>, tłum. M. Pąkcińska, Warszawa 1960.</p> <p>Dawkins, R., <i>Samolubny gen</i>, tłum. M. Skoneczny, Poznań 2007.</p> <p>Dębiński, A., Wójcik, M., (eds.) <i>Wokół problematyki małżeństwa w prawie rzymskim</i>, Lublin 2007.</p> <p>Diamond J., <i>Trzeci szympan. Ewolucja i przyszłość zwierzęcia zwanego człowiekiem</i>, tłum. J. Weiner, Warszawa 1998.</p> <p>Giardina A., (ed), <i>Człowiek Rzymu</i>, tłum. P. Bravo, Warszawa 1997.</p> <p>Grimal, P., <i>Miłość w starożytnym Rzymie</i>, tłum. J. R. Kaczyński, Warszawa 1967.</p> <p>Iluk, J., Chrześcijańskie małżeństwo i rodzina w rzymskiej starożytności, [w:] W. Pałubicki, J. Iluk, <i>Małżeństwo i rodzina w dawnym judaizmie i starożytnym chrześcijaństwie</i>, Gdańsk 1995, s. 151-331.</p> <p>Insadowski, H., <i>Rzymskie prawo małżeńskie a chrześcijaństwo</i>, Lublin 1935.</p> <p>Jońca, M., <i>Parricidium w prawie rzymskim</i>, Lublin 2008.</p> <p>Jundziłł, J., <i>Wzorce i modele wychowania w rodzinie rzymskiej okresu III wiek p.n.e. - III wiek n.e.</i>, Bydgoszcz 2001.</p> <p>Krawiec, A., <i>Seksualność w średniowiecznej Polsce</i>, Poznań 2000.</p> <p>Kupiszewski, H, Powtarne małżeństwo w konstytucjach cesarzy rzymskich w IV i V wieku, "Analecta Cracoviensia" 7 (1975), s. 349-366.</p> <p>Kuryłowicz, M., <i>Adoptio prawa rzymskiego. Rozwój i zmiany w okresie poklasycznym i justyniańskim</i>, Warszawa 1976.</p> <p>Kuryłowicz, M., Prawo rzymskie a nowe tendencje we współczesnym prawie rodzinnym (małżeństwo - związki partnerskie - adopcja), [w:] <i>Interes prywatny a interes publiczny w prawie rzymskim</i>, (red.) B. Sitek et al., Olsztyn 2012, s. 201-208.</p>
--------------------------	--

	<p>Kozubski, W., <i>Opieka nad kobietami w prawie rzymskim</i>, Kraków 1922.</p> <p>Kozubski, W., Małżeństwo w zaraniu wieków, "Meander" 1.5-6 (1946), s. 194-206, 252-263.</p> <p>Kuleczka, G., <i>Prawo rzymskie epoki pryncypatu wobec dzieci pozamałżeńskich</i>, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1969.</p> <p>Kunderewicz, T., Geneza opieki kobiety nad dziećmi w prawie rzymskim, "Prawo Kanoniczne" 23.3-4 (1980), s. 287-297.</p> <p>Łapicki, B., <i>Władza ojcowska w starożytnym Rzymie. Czasy królewskie, czasy republikańskie</i>, Warszawa 1933.</p> <p>Łapicki, B., <i>Władza ojcowska w starożytnym Rzymie (okres klasyczny)</i>, Warszawa 1937.</p> <p>Miller, G., <i>Umysł w zalotach: Jak wybory seksualne kształtowały naturę człowieka</i>, tłum. M. Koraszewska, Poznań 2004.</p> <p>Misztal-Konecka, J., <i>Incestum w prawie rzymskim</i>, Lublin 2007.</p> <p>Misztal-Konecka, J., <i>Bigamia w prawie rzymskim</i>, Lublin 2011.</p> <p>Mościskier, A., <i>Spór o naturę ludzką. Socjologia czy socjobiologia?</i>, Warszawa 1998.</p> <p>Niczyporuk, P., <i>Żałoba i powtórne małżeństwo wdowy w prawie rzymskim</i>, Białystok 2002.</p> <p>Niczyporuk, P., <i>Prywatnoprawna ochrona dziecka poczętego w prawie rzymskim</i>, Białystok 2009.</p> <p>Nowak, M., Dzieci pozamałżeńskie w świetle źródeł papirusowych z rzymskiego Egiptu, "U schyłku starożytności. Studia źródłoznawcze" 14 (2015), s. 9-29.</p> <p>Pawłowski, B. (red.), <i>Biologia atrakcyjności człowieka</i>, Warszawa 2023.</p> <p>Pawłowski, B., Danel, D., Psychologia ewolucyjna nauka o adaptacji i ewolucyjnej inercji ludzkiego umysłu, "Kosmos" 58 (2009), s. 573-583 http://kosmos.icm.edu.pl/PDF/2009/573.pdf.</p> <p>Pinker, S., <i>Tabula rasa. Spory o naturę ludzką</i>, tłum. A. Nowak, Gdańsk 2005.</p> <p><i>Podejście ewolucyjne w naukach społecznych</i>, (red.) J. Polowczyk, H. Witczak, M. Błaszak, Warszawa 2018.</p> <p>Riddley, M., <i>O pochodzeniu cnoty</i>, tłum. M. Koraszewska, Poznań 2000.</p> <p>Rozwadowski, W., Nowe badania nad istotą małżeństwa rzymskiego, "Meander" 42.4-5 (1987), s. 237-247</p> <p>Rozwadowski, W., Istota małżeństwa w starożytnym Rzymie, "Gdańskie Studia Prawnicze" 14 (2005), s. 773-784</p>
--	--

Sitek, B., *Trwałość i nierozzerwalność małżeństwa: ze studiów nad małżeństwem w prawie rzymskim, kanonicznym Kościoła katolickiego i polskim prawie cywilnym*, Olsztyn 2002.

Sokala, A., *Lenocinium w prawie rzymskim*, Toruń 1992.

Tyszka, P., Przemoc seksualna we wczesnośredniowiecznej Europie Zachodniej, "Kwartalnik Historyczny" 108.2 (2010), s. 207-230.

Urbanik, J., Konstantyńskie ograniczenia rozwodów : wolność małżeństw przebita szpilką do włosów, "Studia Iuridica" 45 (2006), s. 255-268 <http://www2.wpia.uw.edu.pl/files/Urbanik/konstantyńskie%20ograniczenia%20rozwodo.pdf?sh>.

Historia życia prywatnego. t. 1.: Od Cesarstwa Rzymskiego do roku tysięcznego, (ed.) P. Veyne, tłum. K. Arnstowicz et al, Wrocław-Warszawa-Kraków 1998.

de Waal F., *Małpy i filozofowie. Skąd pochodzi moralność?*, tłum. B. Brożek, M. Furman, Kraków 2013.

de Waal, F., *Bonobo i ateista. W poszukiwaniu humanizmu wśród naczelnych*, tłum. K. Kornas, Kraków 2014.

de Waal, F., *Małpa w każdym z nas. Dlaczego seks, przemoc i życzliwość są częścią natury człowieka?*, tłum. K. Kornas, Kraków 2015.

Wierzbowski, B., *Treść władzy ojcowskiej w rzymskim prawie poklasycznym: władza nad osobami dzieci*, Toruń 1977.

Wiewiorowski, J., Porywanie kobiet jako zjawisko społeczne w późnym antyku. Moralność i prawo, [w:] *Homo, qui sentit. Ból i przyjemność w średniowiecznej kulturze Wschodu i Zachodu*, (red.) J. Banaszkiewicz, K. Iłski, Poznań 2013, s. 197-219.

Wiewiorowski, J., Granice ojcowskiego ius vitae et necis wobec dziecka w prawie rzymskim okresu późnego antyku, [w:] K. Iłski et al. (red.), *Zabójstwo dziecka w literaturze i kulturze europejskiej*, Poznań 2014, s. 45-70.

Wiewiorowski, J., C. Th. 9,14,1 = C. 9,16,7 (a. 374) pierwszy dziejowy zakaz dzieciobójstwa?, [w:] K. Amiełańczyk, A. Dębiński, D. Słapek (red.), *Prawo karne i polityka w państwie rzymskim*, Lublin 2015, s. 203-222.

Wiewiorowski, J., Dopuszczalność zabójstwa kalekiego noworodka w pogańskim Rzymie, [w:] K. Iłski et al. (red.), *Zabójstwo dziecka w literaturze i kulturze europejskiej II*, Poznań 2016, s. 23-40.

Wiewiorowski, J., Regulacja przeciwko naruszeniu praw dziewczyny przez jej opiekuna obrona wolności wyboru męża czy odrębny typ zbrodni?, "U schyłku starożytności - Studia źródłoznawcze" 15 (2016), s. 9-29.

Wiewiorowski, J., C. TH. 3.5.6 = C. 5.3.16 (A. 335): wymiana pocałunku czy cena dziewictwa? Krótkie uwagi o konstytucji Konstantyna Wielkiego, [w:] A. Gajewska, M. Michalski (red.), *Kultury dziewictwa*, Poznań 2020, s. 99-112.

Wilson E. O., *O naturze ludzkiej*, tłum. B. Szacka, Poznań 1988.

		<p>Wołodkiewicz, W., Mater familias, "Czasopismo Prawno-Historyczne" 16.1 (1964), s. 104-142.</p> <p>Wrangham R., Peterson D., <i>Demoniczne samce. Małpy człekokształtne i źródła ludzkiej przemocy</i>, tłum. M. Auriga, Warszawa 1999.</p> <p>Wright, R., <i>Moralne zwierzę: dlaczego jesteśmy tacy, a nie inni. Psychologia ewolucyjna a życie codzienne</i>, tłum. H. Jankowska, Warszawa 2004.</p> <p>Wycisk, F., Obowiązki alimentacyjny i wychowawczy w prawie rzymskim okresu królewskiego, "Roczniki Teologiczno-Kanoniczne" 10 (1963), s. 215-243.</p> <p>Wycisk, F., Rodzicielski obowiązek wychowania potomstwa w prawie rzymskim okresu republikańskiego, "Roczniki Teologiczno-Kanoniczne" 12 (1965), s. 131-151.</p> <p>Zabłocka, M., Ius trium liberorum w ustawodawstwie dynastii julijsko-klauzyjskiej, "Prawo Kanoniczne" 29.1-2 (1986), s. 243-264.</p> <p>Zabłocka, M., <i>Przemiany prawa osobowego i rodzinnego w ustawodawstwie dynastii julijsko-klauzyjskiej</i>, Warszawa 1987.</p> <p>Zabłocki, J., Si mulier vinum bibit condemnatur, "Prawo Kanoniczne" 32.1-2 (1989), s. 223-232</p> <p>Zabłocki, J., Rodzina rzymska w świetle Noctes Atticae Auliusa Gelliusa, [w:] J. Jundziłł (red.), <i>Rodzina w społeczeństwach antycznych i wczesnym chrześcijaństwie. Literatura, Prawo, Epigrafika, Sztuka</i>, Bydgoszcz 1995, s. 45-57.</p>
	eResources addresses	
<p>Example issues/ example questions/ tasks being completed</p>	<p>Macierzyństwo i ojcostwo z perspektywy prawa rzymskiego</p> <p>Ustanie małżeństwa w perspektywie historycznej i ewolucyjnej</p> <p>Stosunki między rodzicami a dziećmi w perspektywie historycznej i ewolucyjnej</p> <p>Monogamiczny charakter małżeństwa rzymskiego z perspektywy psychologii ewolucyjnej</p> <p>Praca pisemna - streszczenie wskazanego artykułu zamieszczonego w czasopiśmie naukowym</p>	
<p>Work placement</p>	<p>Not applicable</p>	

Document generated electronically. Does not require a seal or signature.